

МОНІТОРИНГ ГЕЛЬМІНТОЗНИХ ІНВАЗІЙ ВОДОПЛАВНОЇ ПТИЦІ

*Плис В.М., к. вет.н., доцент,
Мурашко Л.В., здобувач вищої освіти*

*Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
plysvm1974@gmail.com, sabadellrem@gmail.com,*

Птахівництво є однією з найпотужніших галузей сільського господарства України. Порівняно невеликі витрати кормів та праці при утриманні водоплавної птиці давали можливість одержати цінне м'ясо, печінку, інкубаційне яйце та пір'яно-пухову сировину для реалізації на ринку.

Незважаючи на складні умови і кризові явища у світовій економіці, за останні 4 роки птахівництво України набуло значного розвитку.

На сьогодні нарощування виробництва відбувається, в основному, за рахунок використання спеціалізованими підприємствами птиці зарубіжної селекції, застосування обладнання, ветеринарних лікарських препаратів і кормових добавок зарубіжних виробників.

Птахівницькій галузі притаманна висока привабливість для інвестування фінансів у її розвиток, особливо відносно інтенсивного виробництва м'яса, жирної печінки, інкубаційного яйця та пухо-перової сировини. Великі промислові птахівницькі підприємства є найбільш пристосованими до впровадження передових та ефективних технологій, що забезпечує швидку оборотність капіталу зі значними прибутками, але при цьому спостерігається звуження асортименту продукції галузі за рахунок сповільнення розвитку гусівництва і качківництва, в яких оборотність фінансів більш повільна.

Суттєвою ланкою оптимізації економічних показників птахівництва є стабілізація епізоотичної ситуації з інвазійних хвороб птиці. В цьому напрямі важливим завданням служби ветеринарної медицини птахівничих господарств є забезпечення стійкого епізоотичного благополуччя і попередження виникнення інвазійних хвороб водоплавної птиці.

Тому, **метою** досліджень було вивчення видового складу гельмінтів та рівень ураження ними водоплавної птиці.

Матеріал і методи досліджень. Епізоотичну ситуацію щодо вивчення видового складу гельмінтів та рівень ураження ними водоплавної птиці вивчали у 12 птахівничих господарствах і приватному секторі 10 адміністративних районів Дніпропетровської області та 3 господарствах і приватному секторі Вінницької, Запорізької, Черкаської та Миколаївської областей. Проводили епізоотологічний моніторинг, який включав поглиблений аналіз епізоотичної ситуації за даними зооветеринарної звітності, результати клінічного огляду птиці, патолого-анатомічних та гельмінтокопроскопічних досліджень.

Клінічно обстежено 3740 тис. голів птиці. Зажиттєво гельмінтокопроскопічно досліджено 620 проб посліду на предмет виявлення інвазійних елементів гельмінтів. Усього було піддано патолого-анатомічному розтину 375 трупів водоплавної птиці і досліджено 224 проби зішкрібків із тонкого і товстого відділів кишечника. Лабораторні гельмінтокопроскопічні дослідження проводили в лабораторії паразитології кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи факультету ветеринарної медицини ДДАЕУ.

Дослідження посліду проводили методом флотації за Фюллеборна і послідовних промивань із застосуванням камери Мак-Мастера.

Результати досліджень. Упродовж поточного року проводилися дослідження щодо вивчення видового складу гельмінтів та рівня ураження ними водоплавної птиці в

приватному секторі та птахогосподарствах Дніпропетровської області. Результати проведених досліджень свідчать про те, що інвазованість свійської водоплавної птиці залежить від технології утримання та проведення загальних і спеціальних ветеринарних заходів. У гусей і качок, яких утримували з використанням сухопутних та водних вигулів виявлено гельмінтоносійство. виявляли яйця таких видів гельмінтів *Amidostomum anseris* – 40 %, *Capillaria anseris* – 18 %, *Ganguleterakis dispar* – 13 %, *Ascaridia galli* – 12 %, *Trichostrongylus tenuis* – 9 %, *Streptocara crassicauda* – 8 % з інтенсивністю інвазії від 12 до десятків інвазійних елементів. За обстеження качиних і гусячих стад в зимово-весняний період реєстрували інвазованість амідостомами, аскаридіями, гангулетераками, трихостронгілюсами і капіляріями з екстенсивністю інвазії від 6 до 37,4 %, яка в теплу пору року сягала від 27 до 93,4 % з інтенсивністю інвазії, що коливалась від поодиноких до десятків інвазійних елементів. У качок екстенсивність гангулетеракозу становила – 14,4 %, капіляріозу – 15,2 %, амідостомозу 3 %, стрептококозу – 2 %.

Висновки. 1. За результатами епізоотологічного моніторингу встановлено, що інвазованість свійської водоплавної птиці залежить від технології утримання та проведення загальних і спеціальних ветеринарних заходів.

2. В гусей і качок, яких утримували з використанням суходольних та водних вигулів виявлено гельмінтоносійство, а саме виявляли яйця таких видів гельмінтів *Amidostomum anseris* – 40 %, *Capillaria anseris* – 18 %, *Ganguleterakis dispar* – 13 %, *Ascaridia galli* – 12 %, *Trichostrongylus tenuis* – 9 %, *Streptocara crassicauda* – 8 % з інтенсивністю інвазії від 12 до десятків інвазійних елементів.

3. З'ясовано, що ураженість молодяку водоплавної птиці був вищим в порівнянні з батьківським стадом і складав 74,3 %, а гельмінтоносійство досягало 85 %.

4. Встановили, що гельмінтозні інвазії водоплавної птиці мають певну сезонність, що пов'язано з циклами розвитку личинкових стадій гельмінтів, а саме участі проміжних та додаткових хазяїв. При обстеженні качиних і гусячих стад в зимово-весняний період реєстрували інвазованість амідостомами, аскаридіями, гангулетераками, трихостронгілюсами і капіляріями з екстенсивністю інвазії від 6 до 37,4 %, яка в теплу пору року була вищою і сягала від 27 до 93,4 % з інтенсивністю інвазії, що коливалась від поодиноких до десятків інвазійних елементів.

Список літератури

1. Богач М.В. Екологія паразитарних хвороб домашньої птиці: навчальний посібник / М.В. Богач, В.Г. Склярчук, О.Г. Манько, Ю.М. Даниленко. – Одеса: Освіта України, 2013. – 288 с.

2. Євстаф'єва, В.О. Поширення кишкових нематодозів гусей у господарствах Полтавської області. – Полтава: Вісник Полтавської державної аграрної академії. – № 4. – 2011. – С. 91–93.

3. Пономар С.І. Довідник з диференціювання збудників інвазійних хвороб тварин: навч. посібник / С.І. Пономар, В.П. Гончаренко, Л.М. Соловйова.; за ред. С.І. Пономаря. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 327 с.

4. Плис В.М. Дошовий черв'як як резервуарний, проміжний й додатковий хазяїн за інвазійних та інфекційних хвороб птиці і тварин / В.М. Плис // Житомирський державний університет імені Івана Франка: збірник наукових праць. Проблеми та перспективи розвитку сучасної біології та біологічної освіти. – Житомир: ПП «Євро-Волинь», 2021. – С. 114–116.

5. Фотіна Т.І. Паразитоценози та патологічні процеси, які вони спричинюють у птиці / Т.І. Фотіна, Г.А. Фотіна, В.М. Плис. – Дніпро: ТОВ «Роял Принт», 2018. – 112 с.